

Egy iskola, amely tanítványaiban hordozza erejét

A révkomáromi Selye János Magyar Gimnázium

1649-ben Komárom is felsorakozik a neves magyar iskolavárosok közé a jezsuita atyáknak köszönhetően. Ők az alapítók, akik 1749-ben díszes gimnáziumépületet is emeltek. A Jézus Társaság feloszlata után az iskolát 1776-ban a pannonhalmi Szent Benedek-rend vezetésére bízták, akik – néhány év kivételével – 1945-ig, közel másfél évszázadon át irányították a gimnáziumi tanítást. Közben, 1908-ban a valamikori algimnázium főgimnáziummá lett, s új épületet kapott.

Az intézet kiváló tanárai voltak: *Katona István, Baróti Szabó Dávid, Kulcsár István, Czuczor Gergely, Révai Miklós* nyelvész, *Pray György* tudós, *Gidró Bonifác, Bíró Lucián, Harmos Károly*.

A híressé lett diákok közt, akikre méltán büszke az iskola, ott van *Ányos Pál* költő, *Király József* pécsi püspök, *Konkoly Thege Miklós* világhírű csillagász, *Fesztly Árpád* festőművész, *Kulcsár István* író, *Beöthy Zsolt* és *Szinnyei József* irodalomtörténészek, *Fehér Ipoly* pannonhalmi főapát, *Takáts Sándor* történétíró, akadémikus, *Tuba János* országgyűlési képviselő, *Alapy Gyula* kultúrtörténész, *Cornides István* egyetemi tanár. *Lovász Lászlónak*, a MTA elnökének édesapja és édesanyja is itt érettségizett. Megtudtuk, hogy *Bíró Lucián atya* volt az, aki *Lovász* akadémikus édesapja számára hivatalosan megkérte édesanyja kezét.

1945-ben a beneši dekrétumok megpecsételték a bencés magyar gimnázium sorsát, hiszen a magyar nyelvű oktatás 1950-ig betiltatott az akkori Csehszlovákiában. 1950-ben a Felvidék első magyar középiskolájaként indult meg benne a tanítás. Az iskolaépületben működött 1951-től az első *Magyar Tannyelvű Pedagógiai Iskola*, amely kilencéves fennállása alatt 400 magyar óvónőt képzett az 1950-es években gyarapodó magyar óvodáknak. Az intézmény 1995-ben vette fel az 1924-ben itt érettségiző *Selye Jánosnak*, a világhírű orvos-biológusnak, a stresszelmélet „atyjának” a nevét.

A 368 éves intézmény a Felvidék s Szlovákia legnagyobb, önálló igazgatású magyar gimnáziuma. Tanulóinak a száma a jelen tanévben 600.

1950 óta teljesíti fő küldetését: a magyar ajkú fiatalok felsőoktatási intézményekben való továbbtanulásának biztosítását: az itt érettségizettek 95 %-a jelentkezik és kb. ennyi százalékuk jut be a főiskolákra, egyetemekre.

A bencés atyák által 1812-ben megfogalmazott egyik fő cél, miszerint a magyar ifjúság eszét tudománnyal töltsen meg, az intézmény máig egyik fontos feladata. Trianont követően 1921-ben kezdődött meg a csehszlovák tanterv szerinti oktatás, s a pannonhalmi főapát *Gidró Bonifácot* nevezte ki igazgatónak. 46 évi működéséből 40 év jutott a komáromi gimnáziumnak, melynek 18 évig volt igazgatója. A székely származású igazgató egyben nagy tekintélyű matematikatanár volt, aki a két világháború közti időszakban a tehetséggondozás elkötelezettje is volt. Az 1950-es évek derekától kezdve alapozódik meg az iskolára jellemző igényesség, melynek lényege, hogy a tehetségesből – a tanár és diák komoly és kitartó munkája árán – a lehető legtöbbet hozza ki. A tehetséggondozás alapjait az elsők közt itt tanító *Czókoly Béla* matematika–fizika szakos tanár vetette meg. Az ő tanítványai közül kerülnek majd ki a később itt tanárként működők, mint *Oláh Imre*, aki folytatja ezt az áldozatos, odaadó foglalkozást a matematikából tehetséges tanulókkal, majd itt kezd tanítani neje, *Oláhné Domonkos Ilona*, aki a fizika iránt érdeklődőkkel foglalkozik eredményesen. A hatvanas évek közepén a gimnáziumban kezd el tanítani és a tehetséggondozás megszállottja lesz *Oláh Imre* testvéröccse, *Oláh György*, aki emellett a matematikaversenyek fő szervezője is. Mindhárman Magyar Örökség-díjasok.

Az iskola 1987-től a **matematika** és **fizika** országos versenyeket nyert tanulói magyarként képviselhetik Szlovákiát a legnagyobb nemzetközi diákolimpiákon, összesen 17 alkalommal a világ különböző városaiban versenyeztek. 1 ezüst és 6 bronz éremmel tértek haza.

Biológiából az egyik diák nemrégiben a *Tudományos Diákkörök Kárpát-medencei Konferenciáján* az orvostudomány–géntechnológia szekciójának Nagydíját nyerte el, egy másik tanuló *Sólyom László-ösztöndíjban* részesült, s a Skóciai St. Andrews Egyetemen folytathatta tanulmányait.

A révkomáromi magyar gimnázium 5 tanára részesült a tehetséggondozás terén kifejtett eredményes, kiváló munkájáért a pedagógusoknak járó legmagasabb állami kitüntetésben: *Gáspár Tibor, dr. Ipóth Barnabás, Keszezh István, Szabó Endre és Dr. Holczheimer Árpád.*

Kiemelt helye van az iskolában az **anyanyelvnek** és a **történelemnek**, ezt szolgálja az 1959-től működő, **Gáspár Tibor** alapította **Irodalmi Színpad**, amelynek munkájában diákok ezrei vettek részt. Tagjai közül többen végeztek a pozsonyi vagy budapesti, ill. a magyarországi vidéki színművészeti egyetemeken, közülük is kiemelkedik a fiatalon elhunyt *Kaszás Attila* színművész. És egy nagyon friss siker: a közelmúltban a Berlinále filmszemlén Arany Medve-díjjal jutalmazott „*Testről és lélekről*” c. magyar film női főszereplője, az egykori révkomáromi diáklány, *Borbély Alexandra*.

A gimnázium olyan írókat, művészeket indított el, mint *Tózsér Árpád* Kossuth-díjas költő, *Koncsol László* író-költő, a szobrász *Nagy János* és *Zs. Nagy Lajos* költő.

Nehéz történelmi időszakokat élt meg a felvidéki magyar iskolák sokasága, így a révkomáromi magyar gimnázium is, de tanárai és diákjai mindig helytálltak. Ennek tanúbizonysága a két nagyszerű elismerés is: az *Esterházy János-emlékérem*, valamint az 1956-os helytállásukért az akkor 2 osztályuknak adományozott *Tóth Ilona-emlékérem*.

A gimnázium fenntartója Nyitra megye, ahol 102 középiskola van, ebből 27 a gimnáziumok száma. Az intézményeket a tanulmányi versenyek eredményei alapján értékelik; a tavalyi iskolaévben a révkomáromi gimnázium első lett, megelőzve neves szlovák tanintézményeket.

Az intézmény őrzi a folytonosságot azzal is, hogy mai igazgatója az elmúlt években a pannonhalmi főapát, *Dr. Várszegi Asztrik* aláírásával ellátott arany-, gyémánt- és vasmatúra-bizonyítványokat nyújthatott át az egykori bencés öregdiákoknak.

A bemutatás záruljon *Várszegi Asztrik* pannonhalmi főapátnak a révkomáromiak egyik rendezvényén mondott beszéde szavaival: „...egy iskola nem a falaiban, hanem tanítványaiban hordozza erejét”. És hogy ez így legyen, ezért évszázadok óta mindent megtesz a révkomáromi magyar gimnázium, amely most megérdemelten kapja meg a Magyar Örökség-díjat.

Dr. Gazda István